

*Adina Baciu**

adinabbaciu@yahoo.com

Aspecte ale antropologiei biomedicale bucureștene

Încercând să ducă mai departe realizările medicului Francisc I. Rainer (1874-1944), profesor de anatomie la Facultatea de Medicină, un mare om de știință și de cultură, practic creatorul școlii antropologice românești, un grup de cercetători format din medici, biologi, psihologi care își desfășoară activitatea în cadrul Institutului de Antropologie „Fr. I. Rainer” al Academiei Române, studiază diverse aspecte ale omului bolnav și ale relațiilor acestuia cu medicul. În ultimii ani, antropologia biomedicală a emers ca subdomeniu al antropologiei fizice, având drept interese principale dezvoltarea și nutriția, starea de sănătate și fizicul, precum și bolile, cu precădere cele de ordin cardio-vascular. Astfel, și activitatea cercetătorilor noștri se desfășoară în acest sens.

În institutul nostru, antropologia bio-psiho-medicală se realizează în cadrul *Programului 2*, intitulat: „Structura antropologică a populațiilor actuale de pe teritoriul României”. Acest program cuprinde două proiecte: „Sinteze antropologice românești” și „Aspecte antropologice privind starea de sănătate a populațiilor din România în condițiile actuale”. Temele abordate sunt extrem de variate, studiindu-se aspecte pornind de la istoria antropologiei până la marile probleme cu care se confruntă omenirea, cum ar fi: tulburările de nutriție, adicția, îmbătrânirea și migrația.

În cadrul *Proiectului 1* se efectuează studii comparative de antropologie și evocări de personalități. Obiectivele proiectului constau în valorificarea unor cercetări complexe de antropologie biomedicală în conexiune cu cercetări de antropologie socio-culturală și

* Coordonator al Compartimentului de antropologie biomedicală al Institutului de Antropologie „Fr. I. Rainer” al Academiei Române, Casa Academiei Române, Calea 13 Septembrie, Nr. 13, C.P. 24, Sector 5, Cod 050711, București, Etaj 3, Camera 3244. Tel./Fax: (004)-021-317.50.72.

demografică în populațiile actuale de pe teritoriul României, în realizarea unor lucrări de sinteză, a unor studii comparative, retrospective multi și interdisciplinare. Totodată, colectivul de cercetare al acestui proiect își propune să evoce unele personalități din antropologia românească și universală.

În cadrul *Proiectului 2* se desfășoară cinci teme care au subiecte de studiu diferite, care vor fi descrise pe scurt în continuare.

În cadrul *Temei 1* se studiază impactul noilor provocări determinate de condițiile de mediu asupra sănătății populației. Obiectivul principal al cercetătorilor din această temă este de a identifica factorii de risc cu rol în apariția și dezvoltarea unor maladii umane cu determinism multifactorial.

Aspectele antro-po-medice ale corporalității în condițiile de viață actuală sunt studiate în cadrul *Temei 2*. Pentru realizarea acestui studiu cercetătorii încearcă să evidențieze componentele regimului alimentar și ale stilului de viață responsabile în instalarea tulburărilor de alimentație la copil, la adolescent și la adultul tânăr, precum și prevalența (în funcție de vârstă, sex, nivel socio-cultural) a factorilor de risc determinanți ai obezității în cadrul populației din România.

Consumul de droguri, dependențele de alcool, de tutun, de calculator sau de jocuri de noroc fac tot mai multe victime în societatea contemporană. Aceste fenomene medicale, antropologice și psiho-sociale constituie și preocuparea cercetătorilor care activează în cadrul *Temei 3*, care studiază adicția din perspective medicale, antropologice și psiho-sociale. Principalele obiective ale acestei teme constau în: determinarea cauzelor care stau la baza adicțiilor, evidențierea prin metodele specifice antropologiei medicale a gradului de informare privind diferitele tipuri de dependență în rândul tinerilor, precum și în identificarea problemelor medicale și psiho-sociale ale dependenților.

O abordare psiho-socio-medicală privind vârsta a treia se realizează în cadrul *Temei 4*, care își propune să efectueze un studiu cantitativ și calitativ privind îmbătrânirea de succes. Obiectivul general al acestei teme de cercetare este de a evalua vârstnicul din punct de vedere psihosocial și medical, pentru a identifica strategiile de prevenție, tratament și reabilitare. Obiectivele specifice constau în determinarea atitudinilor disfuncționale, a stimei de sine, a depresiei, a anxietății, a stării mentale și a calității vieții vârstnicului. De asemenea, se urmărește realizarea unui profil al persoanelor vârstnice active în corelație cu statusul psihologic și social, precum și determinarea gradului de realizare a îmbătrânirii de succes.

În cadrul *Temei 5* sunt studiate diverse efecte ale migrației în formarea și dezvoltarea viitorului adult, în contextul globalizării. Ca obiective principale ale acestei teme de cercetare pot

fi enumerate următoarele: identificarea unor factori ce contribuie la transformarea stilului de viață în contextul migrației și identificarea din perspectivă antropologică a nevoilor bio-psihoice specifice etapelor de dezvoltare ontogenetice, îndeosebi adolescenței.

Este de remarcat faptul că pentru realizarea obiectivelor propuse, cercetătorii colaborează cu diverse instituții, cum ar fi: Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”, București; Agenția Națională Antidrog; Asociația Crucea Albastră pentru România – „CARO”; School of Pharmacy, Keele University, Marea Britanie; Institutul de Sănătate Publică, București și Craiova; Institutul de Ocrotire a Mamei și Copilului (IOMC); Le Centre National de Recherche Scientifique (CNRS), Paris, France; Institutul Clinic Fundeni; Laboratorul de Eco-Antropologie, Muzeul Omului Paris, Franța; Laboratorul de Ecologie Umană; Facultatea de Științe Semlalia a Universității Cadi Ayyad, Marrakech, Maroc; Institutul Național de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice „Prof. Dr. N. Paulescu”, București; Institutul Național de Gerontologie și Geriatrie „Ana Aslan”; Muzeul Județean de Științele Naturii Prahova, Ploiești etc. De asemenea, numeroase personalități din lumea științifică și medicală, din țară și din străinătate, colaborează cu cercetătorii noștri în vederea atingerii obiectivelor propuse. Printre aceștia se numără: pr. conf. dr. Constantin Necula, prof. dr. Martin Frisher, dr. Emilia Elena Iancu, chestor Sorin Oprea, prof. Françoise Rovillé-Sausse și mulți alții.

Clădirea Institutului de Antropologie, ridicată în curtea Facultății de Medicină „Carol Davila” din București, s-a dat în folosință în anul 1937, cu ocazia Congresului internațional de antropologie din acest an, prin eforturile profesorului Rainer. Institutul a fost inaugurat oficial în 1940, moment în care acesta se putea compara cu cele mai bune instituții similare ale unor țări de veche tradiție. Prin întreaga activitate de cercetare în domeniul antropologiei biomedicale, prin problemele actuale abordate, cercetătorii Compartimentului de antropologie biomedicală al Institutului de Antropologie „Fr. I. Rainer” încearcă să se înscrie în tendința ultimilor ani, de a dezvolta antropologia biomedicală ca o ramură vastă a antropologiei fizice.

Această lucrare s-a realizat având la bază Proiectul de activitate al Compartimentului de antropologie biomedicală al Institutului de Antropologie „Fr. I. Rainer”, predat și aprobat de Secția de Științe Medicale a Academiei Române (din care face parte și institutul nostru), în decembrie 2016.

